

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԲԱՆԿԻ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ «ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲԱՌԵԼԱԿՈՒՄ» ԿԱՐԿԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն զեկույցի պատրաստումը և տպագրությունը հնարավոր է դարձել Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան կազմակերպության օժանդակության շնորհիվ (դրամաշնորհ N19757): Չեկույցում տեղ գտած տեսակետները և վերլուծությունները արտահայտում են հեղինակի կարծիքը և կարող են չհամընկնել Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան կազմակերպության տեսակետների և դիրքորոշումների հետ:

Երևան

2018

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հապավումների ցանկ	3
Ծրագրի նկարագիրը	4
Ծրագրի արդյունքների գնահատում.....	7
Բաղադրիչ 1. Հանրակրթության որակի բարելավում	7
Ենթաբաղադրիչ 1.1. Դպրոցին երեխաների պատրաստվածության բարձրացում և կրթության հավասար մեկնարկային հնարավորությունների ապահովում	7
Ենթաբաղադրիչ 1.2 Աջակցություն միջնակարգ դպրոցի երրորդ աստիճանի զարգացմանը	16
Ենթաբաղադրիչ 1.3 Կրթության համակարգում տվյալների հավաքագրման և առաջընթացի մշտադիտարկման բարելավում.....	22
Ենթաբաղադրիչ 1.4 Աջակցություն կրթության որակի բարելավմանը՝ կրթակարգի և չափորոշիչների վերանայման միջոցով.....	27
Բաղադրիչ 2. Աջակցություն Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի զարգացմանը	32
Բաղադրիչ 3. Ծրագրի կառավարում, մոնիթորինգ և գնահատում.....	36
Ամփոփում.....	37
Հավելված. Ծրագրի իրագործման արդյունքային և միջանկյալ ցուցիչների թիրախային մակարդակներն ու դրանց փաստացի իրականացման աստիճանը.....	41

Հապավումների ցանկ

ԾԻԳ	Ծրագրերի իրականացման գրասենյակ
ԿԲԾ	☐ Կրթության բարելավում ☐ վարկային ծրագիր
ԿԾԿ	Կրթական ծրագրերի կենտրոն
ԿՈՅԾ	☐ Կրթության որակ և համապատասխանություն ☐ վարկային ծրագիր
ՎԶԳ	Վաղ զարգացման գործակից
ԿԳՆ	Կրթության և գիտության նախարարություն
ԿՏԱԿ	Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոն
ՀԲ	Համաշխարհային բանկ
ՄԳՇ	Մոնիթորինգի և գնահատման շրջանակ
ՆՄՀ	Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամ
ՊՈԱԿ	Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

Ծրագրի նկարագիրը

□ Կրթության բարելավում □ վարկային ծրագիրը բխում է կառավարության կողմից կրթության ոլորտի ռազմավարական զարգացման առանձին խնդիրների լուծման և կրթության ոլորտում ՀԲ ֆինանսավորմամբ նախկինում իրականացված վարկային ծրագրերի արդյունքների ամրապնդման և շարունակականության ապահովման անհրաժեշտությունից: Ի մասնավորի, կրթական բարեփոխումների առանցքային ուղղությունն է դիտվում կրթության որակի բարձրացումը, ինչը, ՀՀ նախորդ կառավարությունների մոտեցմամբ, անհրաժեշտ է իրագործել կրթական բոլոր մակարդակներում ծառայությունների որակի բարելավման, կրթական գործընթացներում նորագույն տեխնոլոգիաների ակտիվ ներդրման, նորարարությունների և նախաձեռնողականության խթանման, կրթական հաստատությունների ինքնավարության խորացման, դրանց կառավարման գործընթացներում շահառուների լայն խմբերի ներգրավման, կրթության ֆինանսավորման ինստիտուցիոնալ համակարգի կատարելագործման շնորհիվ: Ավելի մանրամասնելով և կոնկրետացնելով, կրթության որակի բարելավման՝ նախորդ կառավարությունների տեսլականը կարելի է առարկայացնել հետևյալ խնդիրների լուծման տիրույթում.

- Նախակրթարաններում 5-6 տարեկան երեխաների ընդգրկվածության բարձրացում, նախադպրոցական կրթության որակի բարելավում և յուրաքանչյուր երեխայի շարունակական զարգացում հաշվի առնելով երեխայի անհատական կարիքներն ու կարողությունները,
- Միջնակարգ կրթության որակի բարելավում՝ կատարելագործելով կրթակարգն ու ուսումնական ծրագրերը,
- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները հանրակրթության ոլորտում ինտեգրման քաղաքականության շարունակում, ՏՀ տեխնոլոգիաները՝ որպես աղյուսավետ ուսուցման և դասավանդման գործիքի կիրառման խթանում,
- Կրթության որակի և համապատասխանության բարելավում՝ ավագ դպրոցների ցանցում,
- Բարձրագույն կրթության որակի, համապատասխանության, նորարարության և մատչելիության բարձրացում:

Այս խնդիրների լուծումը խթանելու անհրաժեշտությամբ էր պայմանավորված կրթության ոլորտում Համաշխարհային բանկի «Կրթության որակ և համապատասխանություն» առաջին և երկրորդ վարկային ծրագրերի իրականացումը, ինչպես նաև՝ «Կրթության բարելավում» նոր վարկային ծրագրի նախաձեռնումը:

«Կրթության որակ և համապատասխանություն» երկրորդ ծրագիրն իրականացվել է 2009-2015թթ. ժամանակահատվածում: Դրա շրջանակներում արձանագրված հիմնական արդյունքներն են.

- 1) 6500 5-6 տարեկան երեխաների ընդգրկումը նախադպրոցական հաստատություններում և Հայաստանի տարբեր մարզերում 265 նախադպրոցական հաստատությունների բարեկարգումը,
- 2) ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման ծրագրի նախաձեռնումը, ուսուցիչների վերապատրաստման ծրագրերի մշակումը և ատեստավորման նպատակով շուրջ 12,000 ուսուցիչների վերապատրաստումը,
- 3) 1,420 միջնակարգ դպրոցների միացումը Համացանցին,
- 4) ավագ դպրոցների ցանցի ստեղծումը և այդ դպրոցներում ռեսուրս կենտրոնների ստեղծումը, սարքավորումներով ու կրթական նյութերով համալրումը,
- 5) Հանրակրթության և բարձրագույն կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգի ստեղծումը և շահագործումը,
- 6) բարձրագույն կրթության կայուն ֆինանսավորման ռազմավարության մշակումը, 15 հայաստանյան բուհերի փորձնական ինստիտուցիոնալ հավաստագրումը և 10 բուհերում նորարարական ծրագրերի ներդրումը:

Այս արդյունքների վրա հիմնվելով, նաև՝ առանձին ուղղություններով կրթության որակի բարձրացման նպատակադրումից ելնելով էլ նախաձեռնվեց ՀԲ «Կրթության բարելավում» ծրագիրը, որն, ըստ էության, ունի երկու հիմնական նպատակ.

1. հանրակրթության հետագա բարելավում՝ ապահովելով տարրական դպրոց մուտք գործող երեխաների պատրաստվածությունը և բարելավելով ավագ դպրոցներում ֆիզիկական պայմաններն ու կրթական ռեսուրսների առկայությունը

2. աջակցել բարձրագույն կրթական հաստատություններին՝ ապահովելով կրթության որակն ու համապատասխանությունը:

Ծրագրի իրագործման վարկային պայմանագիրը ՀՀ կառավարության (ի դեմս՝ ֆինանսների նախարարության) և Համաշխարհային բանկի միջև կնքվել է 2013թ. մայիսին, իսկ բուն գործողությունները սկսել է իրականացվել 2015թ.-ից: Ծրագրի տևողությունը 5 տարի է, այն նախատեսվում է ավարտել 2019թ.: Ֆինանսավորման նախատեսվող ծավալը 37.5 մլն ԱՄՆ դոլար է, որի 20%-ը՝ ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորմամբ:

Ծրագիրը կազմված է երեք բաղադրիչներից.

Առաջին բաղադրիչ՝ Հանրակրթության որակի բարելավում , (ընդ.՝ 27,5 մլն ԱՄՆ դոլար), որի ենթաբաղադրիչներն են՝.

1.1 Դպրոցին երեխաների պատրաստվածության բարձրացում և կրթության հավասար մեկնարկային հնարավորությունների ապահովում (ընդ.՝ 1,875 մլն. ԱՄՆ դոլար):

1.2 Աջակցություն միջնակարգ դպրոցի երրորդ աստիճանի զարգացմանը (ընդ.՝ 22,5 մլն ԱՄՆ դոլար):

1.3 Կրթության համակարգում տվյալների հավաքագրման և առաջընթացի մշտադիտարկման բարելավում (ընդ.՝ 2,5 մլն. ԱՄՆ դոլար):

1.4 Աջակցություն կրթության որակի բարելավմանը՝ կրթակարգի և չափորոշիչների վերանայման միջոցով (ընդ.՝ 0,625 մլն. ԱՄՆ դոլար):

Երկրորդ բաղադրիչ - Աջակցություն Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի զարգացմանը (ընդ.՝ 6,25 մլն. ԱՄՆ դոլար):

Երրորդ բաղադրիչ - Ծրագրի կառավարում, մշտադիտարկում և գնահատում (ընդ.՝ 3,75 մլն. ԱՄՆ դոլար):

Ծրագրի արդյունքների գնահատում

Բաղադրիչ 1. Հանրակրթության որակի բարելավում

Ենթաբաղադրիչ 1.1. Դպրոցին երեխաների պատրաստվածության բարձրագույն և կրթության հավասար մեկնարկային հնարավորությունների ապահովում

Նախադպրոցական կրթությունը կարևոր դերակատարում ունի երկրի կրթական համակարգում: Դրա որակի բարելավումը Եսկանորեն նպաստում է հանրակրթության ոլորտում ծառայությունների մատուցման արդյունավետության բարձրացմանը, կրթական համակարգի հիմքերի ամրապնդմանն ու ամբողջականության ապահովմանը: Նախադպրոցական կրթության բարելավման անհրաժեշտությամբ և խնդիրների լուծման հրատապությամբ պայմանավորված դեռևս 2008թ. ՀՀ կառավարության կողմից ընդունվեց 2008-2015թթ. նախադպրոցական կրթության բարեփոխումների ռազմավարական և փորձնական ծրագրերի փաթեթը¹, որի համաձայն ոլորտում իրականացվելիք քաղաքականության հիմնական նպատակ սահմանվեց նախադպրոցական ծառայությունների որակի և մատչելիության բարելավումը: Այս համատեքստում, առանձնակի կարևորություն ունի նախադպրոցական ավագ տարիքային խմբի՝ չորսից վեց տարեկան երեխաներին տարրական դպրոցին նախապատրաստելու խնդիրը, որի լուծումը թույլ կտա մեկնարկային պայմաններ ապահովել տարրական դպրոցում ուսումը շարունակելու համար, կնպաստի ուսման մեջ առաջընթաց ունենալուն, ինչպես նաև կայուն հիմքեր կստեղծի նրանց անձնային ու սոցիալական հմտությունների զարգացման և ձևավորման համար:

Ի հավելումս վերը նշվածի, ՀՀ կառավարության կողմից 2012թ. ընդունված 2012-2017թթ. նախադպրոցական կրթության բարեփոխման ծրագրում ևս առանցքային ռազմավարական թիրախ է հանդիսանում նախադպրոցական հաստատություններում երեխաների ընդգրկվածության բարձրացումը: Մյուս կողմից, նախադպրոցական կրթության ոլորտում ծառայությունների մատուցման գործառույթը վերապահված է գլխավորապես ՏԻՄ-երին, և նախադպրոցական կրթության որակի բարելավման ֆինանսական կողմը առաջին հերթին պետք է ապահովվի ՏԻՄ բյուջեների հաշվին, ինչը, սակայն, մեր իրողությունների պայմաններում, երբ համայնքների սեփական եկամուտները ապահովում են համայնքների բյուջեի եկամուտների միայն կեսը, իսկ շատ համայնքներում՝ 20 տոկոսից ոչ ավելին, նախադպրոցական կրթության որակյալ ծառայությունների

¹ 2008թ. մարտի 13-ի N10-Ա որոշում:

մատուցումը մեծ թվով համայնքների համար անհամաչափ ֆինանսական բեռ է ենթադրում:

Այս խնդրի լուծման շրջանակներում Կրթության որակ և համապատասխանություն Կարկային առաջին և երկրորդ ծրագրերի շրջանակներում 2008-2014 թվականների ընթացքում իրականացվել են նախակրթարանների հիմնման միկրոծրագրեր, որի արդյունքում ՀՀ բոլոր մարզերում և Երևան քաղաքում ստեղծվել են 302 նախակրթարաններ: Նախակրթարաններից 220-ը ստեղծվել են դպրոցների հենքի վրա, իսկ 82-ը՝ մանկապարտեզների: Նորաստեղծ նախակրթարաններում ընդգրկվել են ավագ տարիքային խմբի մոտ 20.000 երեխա: Ծրագրի շրջանակներում վերապատրաստվել են 250 դաստիարակներ:

2011-2015թթ. Բեյքեր Թիլի Արմենիա ընկերությունը կատարել է նախադպրոցական կրթական միկրոծրագրեր իրականացնող հաստատություններում ընդգրկված երեխաների զարգացման դինամիկայի և դրա վրա ազդող գործոնների վերլուծություն: Մոտ 1000 երեխաների հարցման և թեսթավորման արդյունքները ցույց են տվել, որ նախադպրոցական հաստատություն հաճախող երեխաները ստացել են 429 ավելի բարձր միավորներ, քան չհաճախողները: Ընդ որում, երեխաների առաջին խմբի մոտ նախադպրոցական հաստատություն հաճախելու ժամանակահատվածում արձանագրվել է զարգացման ընկատելի առաջընթաց՝ հատկապես տարրական մաթեմատիկայի, գիտելիքների, տրամաբանության և մտածողության, բանավոր խոսքի զարգացման, վաղ գրաճանաչության ուղղություններով²:

ԿՈՀ առաջին և երկրորդ ծրագրերի շրջանակներում նախակրթարանների ստեղծման հաջողված մոդելը, նաև՝ դրա ընդգրկման շրջանակների ընդլայնման, նախորդ ծրագրերից դուրս մնացած միկրոծրագրերի ֆինանսավորման հայտերի բավարարման անհրաժեշտությամբ պայմանավորված էլ Կրթության բարելավում ծրագրում ներառվեց Դպրոցին երեխաների պատրաստվածության բարձրացում և կրթության հավասար մեկնարկային հնարավորությունների ապահովում ենթաբաղադրիչը:

Ենթաբաղադրիչի նպատակներն են.

² Բեյքեր Թիլի Արմենիա, 2011-2015 Նախադպրոցական կրթական միկրոծրագրեր իրականացնող հաստատություններում ընդգրկված երեխաների զարգացման դինամիկայի և դրա վրա ազդող գործոնների հետազոտություն, 2015:

- երեխաներին նախապատրաստել դպրոց մուտք գործելուն՝ ապահովելով հավասար մեկնարկային հնարավորություններ,
- մեծացնել նախադպրոցական կրթության ծրագրերում երեխաների ընդգրկվածությունը՝ ներառելով սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներին:

Այս նպատակների իրականացումը հնարավոր է դիտվում հետևյալ խնդիրների լուծման արդյունքում.

- նպաստել և աջակցել երեխաների նախադպրոցական կրթության իրականացման նոր՝ ոչ ծախսատար ծառայությունների ներդրմանը, որոնք մատչելի կլինեն բնակչության առավել անապահով խավերին, ինչպես նաև կնպաստեն գործող հաստատություններում երեխաների ընդգրկման աճին,
- խրախուսել համայնքների նախաձեռնությունները ուղղված նախադպրոցական կրթական մատչելի և շարունակական ծառայությունների մատուցմանը,
- վերապատրաստել նախադպրոցական կրթական ծրագրեր իրականացնող հաստատությունների մանկավարժներին, վարչական անձնակազմին:

Ենթաբաղադրիչի շրջանակներում իրականացվող հիմնական գործողություններն են.

- ✓ բացահայտել այն սոցիալապես անապահով համայնքները, և այն հաստատությունները, որոնք կարող են տրամադրել նախադպրոցական կրթական ծառայություններ,
- ✓ կազմակերպել խթանման աշխատանքներ թիրախային համայնքներում, ծանոթացնել համայնքի ղեկավարությանը, ծնողներին և հաստատությունների վարչական կազմին նախադպրոցական կրթության բարեփոխումներին, նոր ոչ ծախսատար ծառայությունների ներդրման հնարավորություններին և դրամաշնորհային ծրագրի ընթացակարգերին,
- ✓ կազմակերպել դրամաշնորհային միկրոծրագրեր իրականացնող հաստատությունների ընտրությունը հայտ ներկայացրած հաստատություններից՝ գնահատելով ներկայացված առաջարկները համաձայն սահմանված չափանիշների,

- ✓ օժանդակել հաստատություններին՝ կահույքի, գրենական պիտույքների և այլ գույք սարքավորումների գնման գործընթացների կազմակերպմանը,
- ✓ փոխհատուցել կազմակերպության որոշ ծախսերը՝ կոմունալ ծախսեր և աշխատավարձերի վճարում, որպես համայնքի/ծնողների ներդրում համաձայն սահմանված բյուջեի,
- ✓ կազմակերպել վերապատրաստում դրամաշնորհային միկրոծրագրեր իրականացնող հաստատությունների ուսուցիչների/տնօրենների համար,
- ✓ ցուցաբերել տեխնիկական աջակցություն դրամաշնորհների իրականացման ընթացքում,
- ✓ մշտադիտարկել և կազմակերպել միկրոծրագրերի ազդեցության գնահատումը:

Դրամաշնորհային միկրոծրագրերի իրականացման համար կիրառվում են հետևյալ մոդելները³.

1. Դպրոցներում մեկ տարվա կամ եռամսյա նախադպրոցական ծրագրերի իրականացում 4-ից մինչև 6 տարեկան երեխաների համար՝ ապահովելով ազատ և համակողմանի զարգացման միջավայր և կիրառելով ուսուցման երեխայակենտրոն մեթոդներ: Դպրոցներում 3.5-4 ժամյա տևողությամբ նախադպրոցական կրթական ծառայությունների կազմակերպում (առանց տաք սննդի և քնելու կազմակերպման, նախաճաշը երեխաները կարող են բերել իրենց հետ):

2. Արդեն գործող նախադպրոցական հաստատություն/մանկապարտեզ հաճախող երեխաների թվի ավելացում՝ քիչ ծախսատար ծառայությունների ներդրման միջոցով.

ա/ առաջին հերթին անապահով ընտանիքների երեխաների ընդգրկմամբ՝ նոր խմբերի բացման կամ թերկումպլեկտավորված խմբերի լրացման միջոցով,

բ/ նախադպրոցական հաստատություններում 3.5-4 ժամ տևողությամբ նախադպրոցական կրթական ծառայությունների կազմակերպում (առանց տաք սննդի, կամ երեխաները սնունդը բերում են իրենց հետ):

³ Դրամաշնորհներ նախադպրոցական կրթության միկրոծրագրերի իրականացման համար: Ղեկավար ձեռնարկ: ՀՀ Կրթության բարելավում ծրագրի գործառնական ձեռնարկի հավելված 6Ա, 2016թ.:

3.Նախադպրոցական կրթական ծառայությունների կազմակերպում տարբեր կրթամշակույթային հաստատությունների հիմքի վրա:

Առաջարկվող միկրոծրագիրը պետք է արտահայտի համայնքում առկա նախադպրոցական կրթության հիմնախնդիրները և կրթական կարիքները: Առաջարկվող միկրոծրագիրը պետք է հստակ առաջադրի նպատակները, խնդիրները և նկարագրի ծրագրի իրականացման ակնկալվող արդյունքները: Բացի այդ, առաջարկվող միկրոծրագրերը ոչ միայն պետք է բարձրացնեն երեխաների պատրաստվածությունը դպրոցին, այլ նաև 4-6 տարեկան երեխաների համար ապահովեն նախադպրոցական կրթական չափորոշիչներով սահմանված նվազագույն պահանջները:

Միկրոծրագրերի ընտրության կարևոր չափանիշ է դրանց շարունակականությունը: Առաջարկվող միկրոծրագրում պետք է հստակ նկարագրվեն միկրոծրագրի հետագա շարունակականության ապահովման հնարավորությունները, երաշխիքները, ֆինանսավորման աղբյուրներն ու մեխանիզմները: Համայնքի և ծնողների ներգրավումը միկրոծրագրի նախագծման, իրականացման ու վերահսկման աշխատանքներում միկրոծրագրի կենսունակության գլխավոր պայմաններից մեկն է: Միկրոծրագրի շարունակելիությունը ենթադրում է նրա գործունեության ապահովում առնվազն հետագա 3 տարիներին ապահովելով՝

- ✚ կայուն հիմքեր և նախապայմաններ ծրագրի իրականացման ավարտից հետո նախադպրոցական կրթական ծառայություններում ձեռքբերումների շարունակման ուղղությամբ,
- ✚ իրատեսական նախադրյալներ ծրագրի իրականացման ավարտից հետո հետագա ֆինանսատնտեսական գործունեությունը ծավալելու ուղղությամբ,
- ✚ անհրաժեշտ նախադրյալներ ծրագրի իրականացման ավարտից հետո հաստատությունում անկախ ֆինանսատնտեսական գործունեություն ծավալելու ուղղությամբ:

Դրամաշնորհի առավելագույն չափը կարող է կազմել 22000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ: Ընդհանուր արժեքի 75 տոկոսը պետք է կազմի դրամաշնորհի գումարը, իսկ մնացած 25 տոկոսը՝ համայնքի/ ծնողական ներդրումները:

Վարկային միջոցները հիմնականում պետք է ուղղվեն տարածքի բարեկարգմանը, գույքով և սարքավորումներով համայրման աշխատանքների իրականացմանը, դաստիարակների և վարչական կազմի վերապատրաստմանը, ուսումնական ու ուսուցողական նյութերի (գրքեր, խաղալիքներ, ուսուցողական նյութեր, ռեբուսներ, մեծ խաղալիքներ դերային խաղերի համար և այլն) ձեռքբերմանը:

Համայնքի և ծնողական ներդրումները պետք է օգտագործվեն աշխատողների աշխատավարձերը վճարելու և այլ ծախսերի համար (էլեկտրականություն, վառելիք, ջեռուցում, ջուր/կոյուղի, հաղորդակցման ծառայություններ, մուսնոյ և այլն.): Ընդ որում, համայնքի և ծնողների մասնակցության ձևերը միկրոծրագրերում կարող են լինել ինչպես դրամական (ծնողներից, համայնքի անդամներից, տեղական իշխանություններից, այլ աղբյուրներից), այնպես էլ ոչ դրամական (գույք, սարքավորումներ կամ աշխատուժ) ձևով: Խրախուսվում է նաև երեխաների ծնողների ներգրավվումը միկրոծրագրի իրականացմանը որպես խոհարարներ, դայակներ, ինչպես նաև նրանց անվարձահատույց մասնակցությունը հաստատության վերանորոգման աշխատանքների իրականացմանը:

Ակնկալվող արդյունքները

ԿԲԾ ենթաբաղադրիչ 1.1-ի իրագործման ակնկալվող արդյունքներն են (մինչև ծրագրի գործողության ավարտը՝ 2019թ.)`

1. Մատչելի և կայուն 120 նախակրթական հաստատությունների հիմնում ընտրված համայնքներում:
2. Համայնքների և ծնողների մասնակցության աճ նախադպրոցական կրթության կազմակերպման գործում:
3. Նախադպրոցական կրթության ծրագրերում մոտ 2400 4-6 տարեկան երեխաների ընդգրկվածության աճ⁴:

Արդյունքների կատարողականը

Ծրագրի շրջանակներում իրականացվող նախադպրոցական կրթության միկրոծրագրերի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 10.03.2015 թվականի թիվ 142-Ա/Ք հրամանի համաձայն ստեղծվել է կառավարման մարմին՝ հանձնաժողով, որը հաստատել է

⁴ □ Կրթության բարելավում □ ծրագիր, Գործառնական ձեռնարկ (Նոր խմբագրությամբ), 2017թ. հունիս, Էջ 25: Գործառնական ձեռնարկը հաստատվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2017թ. հունիսի 2-ի N 649-Ա/2 հրամանով:

Նախակրթարանների ստեղծման ժամանակացույց ըստ մարզերի: 2015-2016թթ. ծրագրեր են իրականացվել Գեղարքունիքի, Կոտայքի և Շիրակի մարզերում, 2016-2017թթ.՝ Տավուշի, Լոռու և Արմավիրի մարզերում; 2017-2018թթ. Սյունիքի, Արարատի և Արագածոտնի մարզերում, իսկ 2018-2019թթ. նախատեսվում է ծրագրեր իրականացնել Երևանում, Վայոց Ձորի մարզում և այլ մարզերում ըստ անհրաժեշտության:

ԿԲԾ ենթաբաղադրիչ 1.1-ի շրջանակներում ստացված միջանկյալ արդյունքները ամփոփ ներկայացված են աղյուսակ 1-ում

Աղյուսակ 1. Ենթաբաղադրիչ 1.1-ի միջանկյալ արդյունքները

	2015	2016-17	2017-18	Ընդամենը
Միկրոծրագրեր	33	24	23	80
Հաճախող երեխաներ	1170	700	560	2430
Վերապատրաստված դաստիարակներ	79	55	46	180
Մարզեր	Կոտայք (13) Շիրակ (12) Գեղարքունիք (8)	Արմավիր (12) Տավուշ (6) Լոռի (6)	Արարատ (9) Արագածոտն (8) Սյունիք (3) Գեղարքունիք (3)	

2015-2017թթ. ընթացքում հանրապետության 10 մարզերում ստեղծվել են 80 նախակրթարաններ, որոնցից 72-ը՝ դպրոցների հենքի վրա, 8-ը՝ նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների: Դրանցում ընդգրկված են 2400-ից ավելի երեխաներ: Ծրագրի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի (մինչև 2019թ. սեպտեմբեր) համար սահմանված նպատակային ցուցանիշները նախադպրոցական հաստատությունների հիմնման մասով կատարվել են 66.7%-ով, իսկ նախադպրոցական կրթության ծրագրերում 4-6տ. երեխաների ընդգրկվածության աճի մասով՝ արդեն իսկ գերակատարվել են:

Մինչև ծրագրի ավարտը (2019թ. սեպտեմբեր) ՀՀ մարզերում և Երևան քաղաքում նախատեսվում է ստեղծել ևս 45-50 նախակրթարաններ, որտեղ կընդգրկվեն շուրջ 1000 նախադպրոցական տարիքի երեխաներ: Ծրագրի շրջանակներում կվերապատրաստվեն մոտ 100 դաստիարակներ:

Այսպես, միայն 2018թ. ընթացքում իրականացման համար ԿԾԿ ԾԻԳ են ներկայացվել ընդհանուր առմամբ 26 միկրոծրագրերի հայտեր Երևանից, Վայոց Ձորի, Լոռու, Արմավիրի, Գեղարքունիքի մարզերից, որոնցից, սահմանված ընթացակարգերով և չափանիշների հիման վրա կատարված գնահատումներից ելնելով, ընտրվել են 21-ը: Ըստ այդմ, 2018թ. նախատեսվում է միկրոծրագրեր

իրականացնել Երևանի 11, Լոռու մարզի 5, Վայոց Ձորի մարզի 4, Գեղարքունիքի 1 կրթական հաստատություններում:

Ընդհանուր առմամբ, ծրագրի արդյունքում (2015-2019թթ.) ակնկալվում է հիմնել մոտ 130 նախակրթարան՝ որոնցում կընդգրկվեն շուրջ 3500 երեխաներ և մոտ 285 վերապատրաստված դաստիարակներ: Այս արդյունքային ցուցանիշները ավելին են, քան ծրագրի Ղեկավար ձեռնարկով ենթաբաղադրիչ 1.1-ի համար ակնկալվող արդյունքները: Հիմնվող նախակրթարանները թիվը կլինի նախատեսվածից 10-ով ավելի, իսկ դրանցում ընդգրկվելիք երեխաների թիվը՝ նախատեսվածից 1100-ով ավելի:

Ենթաբաղադրիչի շրջանակներում ստացված արդյունքների օբյեկտիվ ցուցիչ է սահմանված հիմնվող նախակրթարաններ հաճախող երեխաների՝ դպրոցին պատրաստվածության մակարդակի բարելավումը: Նշված արդյունքի իրագործման աստիճանը գնահատելու համար նախատեսված է պարբերաբար իրականացնել ընտրանքային հետազոտություններ, որոնց հիմնական խնդիրը հետևյալն է՝ ծրագրի շրջանակներում հիմնված նախակրթարանների հաճախող և չհաճախող երեխաներից կազմված երկու տարբեր ընտրանքներ (համապատասխանաբար՝ մասնակից և ստուգիչ խմբեր), և պարզել, թե արդյոք այդ խմբերի միջև ՎՁԳ գնահատականները տարբերվում են: Ըստ այդմ, ենթաբաղադրիչ 1.1-ի արդյունքների օբյեկտիվ ցուցիչի վերջնական թիրախը հետևյալն է՝ մասնակից խմբում ՎՁԳ միջին գնահատականը պետք է ավելի բարձր լինի, քան ստուգիչ խմբում, ընդ որում՝ այդ տարբերությունը պետք է լինի վիճակագրորեն նշանակալի: Վերջնական թիրախի կենսագործման ժամկետ է սահմանված 2019թ. երրորդ եռամսյակը:

Նշված հետազոտությունների իրականացման պայմանագրերը կնքվել են Բեյքեր Թիլի Արմենիա կազմակերպության հետ: ԿԲԾ շրջանակներում կատարված առաջին միջանկյալ հետազոտությունն ամփոփում է ենթաբաղադրիչի 2016թ. արդյունքները: Ըստ այդմ, մասնակից խմբում ուսումնական տարվա վերջում ՎՁԳ գնահատականը 18 տոկոսով բարձր է ստացվել՝ ուսումնական տարվա սկզբի համեմատությամբ: Մինչդեռ ստուգիչ խմբում այս տարբերությունը կազմել է ընդամենը 4 տոկոս: Ընդ որում, ՎՁԳ գնահատականի բարելավման գեներային առանձնահատկություններ չեն արձանագրվել⁵: 2017թ. արդյունքներով կատարված

⁵ Բեյքեր Թիլի Արմենիա, Նախադպրոցական կրթական միկրոծրագրեր իրականացնող հաստատություններում ընդգրկված երեխաների զարգացման դինամիկայի և դրա վրա ազդող գործոնների 2016թ. հետազոտության արդյունքներ:

հետազոտությունը մասնակից և ստուգիչ խմբերի միջև ավելի զգալի տարբերություն է արձանագրել: Այսպես, մասնակից խմբում ուսումնական տարվա վերջում ստացված ՎՉԳ գնահատականը 21.5 տոկոսով բարձր է տարեսկզբի գնահատականից, իսկ ստուգիչ խմբում այս տարբերությունը կազմում է 9.15%⁶: Ավելին, այս անգամ ՎՉԳ գնահատականի բարելավումներում գենդերային որոշ առանձնահատկություններ են գրանցվել: Մասնակից խմբում տղաների ՎՉԳ գնահատականի բարելավումը կազմել է 11.9%, իսկ աղջիկների մոտ՝ 9.6%: Ստուգիչ խմբում այս ցուցանիշը կազմել է համապատասխանաբար 6.3% և 2.8%:

⁶ Բեյքեր Թիլլի Արմենիա, Նախադպրոցական կրթական միկրոծրագրեր իրականացնող հաստատություններում ընդգրկված երեխաների զարգացման դինամիկայի և դրա վրա ազդող գործոնների 2017թ. հետազոտության արդյունքներ:

Ենթաբաղադրիչ 1.2 Աջակցություն միջնակարգ դպրոցի երրորդ աստիճանի զարգացմանը

ՀՀ հանրակրթության ոլորտի վերջին տասնամյակի բարեփոխումների ռազմավարության կարևոր բաղադրիչներից մեկը հանդիսացավ ավագ դպրոցի կազմավորումը: Ավագ դպրոցների համակարգի ստեղծման ռազմավարական ծրագիրը ՀՀ կառավարությունն ընդունեց 2008թ.: Համակարգի կազմավորման հիմնական նպատակը սովորողների համար նախընտրելի հոսքային ուղղության ընտրության հնարավորությունն ապահովելն ու դպրոցի և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների միջև կապի խթանումն էր: Սկզբնապես նախատեսվում էր ստեղծել շուրջ 150 ավագ դպրոց⁷, ավելի ուշ այս մոտեցումը վերանայվեց և որոշվեց հիմնել 109 ավագ դպրոց՝ հիմնականում քաղաքային համայնքներում:

2008-2009թթ. հանրապետության 10 հանրակրթական դպրոցներում ներդրվեցին ավագ դպրոցի փորձնական ծրագրերը, դրանց արդյունքները հաշվի առնելով 2009-2010թթ. ստեղծվեց կամ վերակազմավորվեց 38 ավագ դպրոց, 2010-2011թթ.՝ 43-ը, 2011-2012թթ.՝ 17-ը, ևս 1 ավագ դպրոց կազմավորվեց 2013-ին:

Ավագ դպրոցների կազմավորման առաջին իսկ տարիներից ի հայտ եկան լրջագույն խնդիրներ, որոնք կապված էին հանրակրթության համակարգում արմատական կառուցվածքային փոփոխություններով պայմանավորված սոցիալ-հոգեբանական, տնտեսական բնույթի ռիսկերի ծագմամբ, կրթական համակարգի այս բաղադրիչի նկատմամբ ոչ բավարար հանրային վստահության հետ, ավագ դպրոցների առաքելության և դրանց վերապահված գործառույթների պատշաճ կենսագործման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների սակավությամբ և մի շարք այլ պատճառներով: Այս մարտահրավերների հաղթահարմանը միտված էին ՀԲ Կրթության որակ և համապատասխանության առաջին և երկրորդ վարկային ծրագրերի շրջանակներում ավագ դպրոցի ինստիտուցիոնալ հզորացմանն ուղղված միջոցառումները:

Դրանց շրջանակներում ավագ դպրոցներում ստեղծվել են ռեսուրս-կենտրոններ, որոնք համալրվել են նորագույն համակարգիչներով, կահույքով, էլեկտրոնային գրատախտակներով, կազմակերպվել է ավագ դպրոցների ուսուցիչների վերապատրաստում: Գրադարանների արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով մշակվել է և ներդրվել գրադարանավարության

⁷ ՀՀ կառավարության 2008-2012թթ. գործունեության միջոցառումների ծրագիրը:

համակարգչային ծրագիր: Իրականացվել է գրադարանավարների վերապատրաստում:

Կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ այս միջոցառումները ապահովվել են վարկային ծրագրերով նախատեսված արդյունքները⁸: Ավագ դպրոցների սովորողները բավականին ակտիվորեն օգտվում են ռեսուրս-կենտրոններից, աշակերտները և ուսուցիչները բարձր են գնահատում դրանց դերը ավագ դպրոցում մատուցվող կրթական ծառայությունների արդյունավետության բարձրացման առումով: Մյուս կողմից, ավագ դպրոցում դեռևս շատ են չլուծված խնդիրները: Դրանցից են ավագ դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման դժվարությունները, կրթական ծրագրերի անհամապատասխանությունը կրթության հաջորդ մակարդակի կամ աշխատաշուկայի պահանջներին, ավագ դպրոցների ենթակառուցվածքային թերզարգացվածությունը, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման համար անհրաժեշտ գույքի, սարքավորումների և ուսումնաօժանդակ կյուբերի սակավությունը, հանրության շրջանում ավագ դպրոցների ցածր վարկանիշը:

Լշված խնդիրների մի մասի լուծմանն է միտված Կրթության բարելավման ծրագրի ենթաբաղադրիչ 1.2-ը:

Ենթաբաղադրիչի հիմնական **նպատակն է՝** բարձրացնել կրթության որակը և համապատասխանությունը ավագ դպրոցների համակարգում, իրականացնել սահմանված չափանիշներով ընտրված ավագ դպրոցների⁹ կարողությունների հզորացում:

Ենթաբաղադրիչի հիմնական խնդիրներն են.

- սահմանված չափանիշներով ընտրված ավագ դպրոցների հիմնանորոգում,
- ավագ դպրոցներում բնագիտական առարկաների գծով՝ ժամանակակից ռեսուրսներով և կահավորված լաբորատորիաների հիմնում,

⁸ Վերջնական հաշվետվություն: Կրթության որակ և համապատասխանություն Երկրորդ վարկային ծրագրի արդյունքների վերջնական գնահատման հետազոտություն: Ի-Վի Քոնսալթինգ, Երևան, 2015. - Էջ 58:

⁹ Սկզբնապես ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում էր ֆինանսավորել 17-20 ավագ դպրոցների կարողությունների բարելավման միջոցառումները, վարկային պայմանագրում որպես վերջնական թիրախ սահմանված է 17-ը, սակայն հետագայում հիմնանորոգման ենթակա դպրոցների թիվը կրճատվեց մինչև 12-ը:

- միջնակարգ դպրոցի երրորդ աստիճանի կրթությունն իրականացնող դպրոցներին և քոլեջներին լաբորատոր սարքավորումների և անհրաժեշտ կահույքի տրամադրում,
- ծրագրի շրջանակներում հիմնանորոգված, ինչպես նաև Հայաստանում գործող մյուս ավագ դպրոցներում սովորողների հաճախումների բարելավմանը և առաջընթացին նպաստող հետազոտությունների իրականացում:
- ենթաբաղադրիչի գործողությունների մշտադիտարկում և գնահատում:

Ենթաբաղադրիչի շրջանակներում իրականացվող հիմնական գործողություններն են.

- ընտրված ավագ դպրոցներում հիմնանորոգման աշխատանքների իրականացում,
- ավագ դպրոցները բնագիտական առարկաների գծով ժամանակակից ռեսուրսներով կահավորված լաբորատորիաներով, իսկ միջնակարգ դպրոցի երրորդ աստիճանի կրթությունն իրականացնող դպրոցներին և քոլեջներին՝ լաբորատոր սարքավորումներով և անհրաժեշտ կահույքով ապահովում:

Ակնկալվող արդյունքները

ՀՀ կառավարության և ՀԲ մինչև կնքված վարկային պայմանագրի համաձայն, ենթաբաղադրիչ 1.2-ի համար ի սկզբանե ակնկալվել է ստանալ հետևյալ արդյունքները.

1. Վերանորոգված 17 ավագ դպրոցներ, համաձայն ՀՀ շինարարական և անվտանգության չափանիշների:
2. Նորագույն նյութատեխնիկական բազայով և կրթական ռեսուրսներով համալրված 107 ավագ դպրոցների ցանց:
3. Ավագ դպրոցներում սովորողների ընդգրկվածության աճ:

Արդյունքների կատարողականը

Ենթաբաղադրիչի շրջանակներում 2015թ.-ից Մեծամոր, Արարատ, Մարտունի, Հրազդան և Նոյեմբերյան քաղաքների՝ ընդհանուր թվով 5 ավագ դպրոցներում մեկնարկել են հիմնանորոգման աշխատանքները: 2018թ. մայիսի դրությամբ 5

դպրոցների հիմնանորոգման աշխատանքները կատարված են 86%-ով և նախատեսվում է, որ 2018թ. աշնանը դրանք բոլորը շահագործման կհանձնվեն:

Աղյուսակ 2-ում ներկայացված են ենթաբաղադրիչի շրջանակներում ակնկալվող արդյունքներից առաջինի վերջնական և միջանկյալ թիրախները:

Աղյուսակ 2. Վարկային պայմանագրով սահմանված ենթաբաղադրիչ 1.2-ի թիրախները (նախատեսվող արդյունք #1)

Ցուցիչի անվանումը	Միջանկյալ թիրախները (կուտակային արժեքներ)				Վերջնական թիրախ
	1-ին տարի	2-րդ տարի	3-րդ տարի	4-րդ տարի	
Վերանորոգված ավագ դպրոցներ, համաձայն ՀՀ շինարարական և անվտանգության չափանիշների	0	5	8	12	17

Վարկային ծրագրի պայմանագրով ենթաբաղադրիչ 1.2-ի համար սահմանված միջանկյալ թիրախները չեն իրագործվել: Այսպես, մինչև 2017թ. վերջին եռամսյակում պետք է արդեն իսկ շահագործման հանձնվեին հիմնանորոգված 8 ավագ դպրոցներ, իսկ մինչև 2018թ. վերջին եռամսյակ՝ ևս 4-ը: Մինչդեռ 2018թ. մայիսի դրությամբ ենթաբաղադրիչի շրջանակներում հիմնանորոգված որևէ ավագ դպրոց դեռ շահագործման չի հանձնվել:

2016թ. ընթացքում մշակվել են 12 ավագ դպրոցների հիմնանորոգման ինժեներական և ճարտարապետական նախագծերը, որոնք 2017թ. ընթացքում վերանայվել-ճշգրտվել են և բերվել են վերջնական տեսքի: Դրանցից երկրորդ փուլով կիրականացվեն 6-7 նախագծերը, որոնց ընտրությունը վերապահված է ՀՀ կառավարությանը, իսկ մրցութային գործընթացները նախատեսվում է սկսել 2018թ. ամռան ամիսների ընթացքում:

Ենթաբաղադրիչ 1.2-ի շրջանակներում ակնկալվող հաջորդ արդյունքը նորագույն նյութատեխնիկական բազայով և կրթական ռեսուրսներով համալրված 107 ավագ դպրոցների ցանցի ստեղծումն է (աղյուսակ 3): Ծրագրով նախատեսվում է բոլոր ավագ դպրոցներում հիմնել բնագիտական առարկաների (ֆիզիկա, քիմիա, աշխարհագրություն և կենսաբանություն) լաբորատորիաներ: Ավագ դպրոցում ուսուցումը (հատկապես հոսքային ուսուցումը) ավելի արդյունավետ կազմակերպելու, կրթությունը գործնական գիտելիքներով զինելու, ինչպես նաև դպրոցներին լաբորատոր սարքավորումների տրամադրումը գերազանց միջոց է այն

սովորողների համար, որոնք ուղղորդման, փորձի, գիտելիքների հարստացման կարիք ունեն:

Աղյուսակ 3. Վարկային պայմանագրով սահմանված ենթաբաղադրիչ 1.2-ի թիրախները (Նախատեսվող արդյունք #2)

Ցուցիչի անվանումը	Միջանկյալ թիրախները (կուտակային արժեքներ)				Վերջնական թիրախ
	1-ին տարի	2-րդ տարի	3-րդ տարի	4-րդ տարի	
Նորագույն նյութատեխնիկական բազայով և կրթական ռեսուրսներով համալրված ավագ դպրոցների ցանցի ստեղծում	0	15	40	60	107

Վարկային պայմանագրով նախատեսված է ծրագրի գործողության երկրորդ տարում նորագույն նյութատեխնիկական բազայով և կրթական ռեսուրսներով համալրել 15 ավագ դպրոց, առաջին երեք տարիների ընթացքում դրանց թիվը հասցնել 40-ի, 4-րդ տարում ավելացնել ևս 20-ը, իսկ վերջնական թիրախը 107 ավագ դպրոցների ռեսուրսային համալրումն է:

Այս ուղղությամբ փաստացի կատարված աշխատանքները պլանավորվածից զգալիորեն հետ են մնում: Ենթաբաղադրիչի գործողության առաջին տարիների ընթացքում (ընդհուպ մինչև 2016թ.) պարզապես մշակվել է գնման ենթակա լաբորատոր սարքավորումների համակազմը՝ ներառյալ դրանց տեխնիկական հատկորոշիչները, մեկ լաբորատորիայի համար նախատեսված սարքավորումների քանակը, ինչպես նաև լաբորատորիաների կահավորման մոդելները (համապատասխան լաբորատորիաները գործարկելու նպատակով պահանջվող կահույք և հարմարանքներ): Իսկ 2017թ. ընթացքում մշակվել և հաստատվել է լաբորատոր սարքավորումների գնման մրցութային փաթեթը: Սակայն 2017 և 2018 թվականների ՀՀ պետական բյուջեներում համապատասխան միջոցներ չնախատեսելու հանգամանքով պայմանավորված գնումների կազմակերպման և ֆինանսավորման գործընթացը հետաձգվել է և նախատեսվում է իրականացնել ավելի ուշ:

Մեր մոտեցմամբ, սույն արդյունքի միջանկյալ թիրախների իրագործման գրոյական մակարդակը քիչ հավանական է դարձնում վերջնական արդյունքների իրականացումը: Առավել հավանական է դիտվում հնարավոր հաջորդ վարկային ծրագրերի շրջանակներում այս թիրախի իրագործումը տեղափոխելը:

Ծրագրի ենթաբաղադրիչ 1.2-ով նախատեսված վերջին արդյունքը ավագ դպրոցում սովորողների ընդգրկվածության աճն է: Այս արդյունքի համար վարկային պայմանագրով սահմանված միջանկյալ և վերջնական թիրախները կոնկրետ թվային արտահայտություն չունեն: Փոխարենը նախատեսված էր տարեկան պարբերականությամբ կատարել հետազոտություններ՝ պարզելու համար, թե արդյո՞ք ծրագրի շրջանակներում աջակցություն ստացող ավագ դպրոցներում աշակերտների հաճախելիության մակարդակը նշանակալիորեն տարբերվում է մյուս ավագ դպրոցներում հաճախելիությունից:

Այս արդյունքի իրագործումը ծրագրի գործարկման առաջին երկու տարիների ընթացքում պարբերաբար հետաձգվում էր, միայն 2017-ին ընտրվեց այն ընկերությունը, որը պետք է կատարեր հետազոտությունը, սակայն թե 2017, և թե 2018թ. պետական բյուջեով համապատասխան միջոցներ չնախատեսելու հանգամանքով պայմանավորված նախատեսվող հետազոտությունները չիրականացվեցին:

Մյուս կողմից, այս իրավիճակը անտրամաբանական չի կարելի համարել, հատկապես եթե հաշվի առնենք այն հանգամանքը, որ ենթաբաղադրիչի թե առաջին և թե երկրորդ արդյունքների միջանկյալ թիրախները չեն իրագործվել: Այսինքն՝ եթե նախատեսված թվով ավագ դպրոցներ չեն հիմնանորոգվել և վերազինվել, ապա բնականաբար իմաստ չունի դրանցում հաճախելիության հետազոտություն կատարել: Ի վերջո, հաճախելիության որակական փոփոխությունները ակնկալվում էր արձանագրել հենց ավագ դպրոցների վերանորոգման և վերազինման արդյունքում:

Ըստ այդմ, ենթաբաղադրիչ 1.2-ի արդյունք #3-ը մնում է անբացահայտ:

Ենթաբաղադրիչ 1.3 Կրթության համակարգում տվյալների հավաքագրման և առաջընթացի մշտադիտարկման բարելավում

Արդի իրողությունների պայմաններում կրթության արդյունավետությունն ու նպատակայնությունը մեծապես պայմանավորված են կրթական համակարգում տեղեկատվական և հաղորդակցային տեխնոլոգիաների կիրառման ինտենսիվությամբ, ՏՀՏ հենքի վրա կրթական գործընթացների կազմակերպմամբ, սովորողների և ուսուցիչների ՏՀՏ օգտագործման կարողությունների զարգացմամբ: Այս ուղղությունը ՀԲ կրթության ոլորտում իրականացված վարկային ծրագրերի կարևոր ենթաբաղադրիչներից է հանդիսացել: Այսպես, Կրթության որակ և համապատասխանություն առաջին վարկային ծրագրի կարևոր արդյունքներից է Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոնի (ԿՏԱԿ) ստեղծումը, որը պատասխանատու է Հայաստանում կրթության բնագավառում իրականացվող ՏՀՏ քաղաքականության, ծրագրերի համար: ԿՈՅ երկրորդ վարկային ծրագրի կարևոր թիրախներից մեկը մասնագիտական կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգի ստեղծումն ու ներդրումն էր: Այս համակարգը միտված է կրթական հաստատություններից համադրելի և պարբերական տվյալների ստացմանը, որոնք կարող են օգտագործվել ինչպես ՀՀ ԿԳՆ, այնպես էլ կրթական հաստատությունների կողմից՝ կրթական ծառայությունների մատուցման արդյունքների վերլուծության, մշտադիտարկման, գնահատման և պլանավորման գործընթացներում: Ի հավելումն նշվածի ԿՈՅ երկրորդ վարկային ծրագրի իրագործման արդյունքում Հայաստանի բոլոր դպրոցները համալրվել են համակարգչային սարքավորումներով և ծրագրերով, 1,420 դպրոցներ ընդգրկվել են դպրոցական ցանցի մեջ և միացվել Համացանցին, Հայաստանի բոլոր դպրոցներից մոտ 1,400 ներկայացուցիչներ (դպրոցի տնօրեններ, ուսուցիչներ, գրադարանավարներ) վերապատրաստվել են դպրոցում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման ուղղությամբ:

Նախորդ երկու վարկային ծրագրերի շրջանակներում կատարված աշխատանքների շարունակականության ապահովման, կրթության ոլորտում ՏՀՏ օգտագործման խորացման, ոլորտի տեղեկատվական ենթահամակարգերի ինստիտուցիոնալ հզորացման խնդիրների թիրախավորմամբ էլ Կրթության բարելավում վարկային ծրագրում ներառվեց ենթաբաղադրիչ 1.3-ը: Ըստ Էոլթյան, դրա առանցքում ԿՏԱԿ ինստիտուցիոնալ հզորացումն է:

Ենթաբաղադրիչ 1.3-ի **նպատակներն են.**

- բարձրացնել կրթական համակարգում հաղորդակցության արդյունավետությունը ՏՀՏ-ի միջոցով,

- աջակցել սովորողների գիտելիքների ձեռքբերումների մշտադիտարկմանը և գնահատմանը:

Ենթաբաղադրիչ 1.3-ի **խնդիրներն են.**

- աջակցել ԿՏԱԿ-ի հզորացմանը՝ որպես կրթության վիճակագրության կենտրոն հանրակրթության, միջին մասնագիտական և բարձրագույն կրթության համար,
- բարելավել ԿՏԱԿ-ի կարողությունները՝ Հայաստանի կրթական ցանցի տնօրինման արդյունավետության բարձրացման նպատակով,
- բարձրացնել ԿՏԱԿ-ի դերը՝ հզորացնելով նրա կարողությունները կրթության ոլորտում իրականացնելու ՏՀՏ մոնիտորինգ և գնահատում,
- ՏՀՏ գործիքների օգտագործման ոլորտում թիրախային խմբերի (ուսուցիչներ, վարչական կազմ) հմտությունների բարելավում՝ ներառյալ էլեկտրոնային կյուբերի օգտագործումն ու գոյություն ունեցող տեղեկատվական համակարգերի կիրառումը,
- բարձրացնել ԿՏԱԿ-ի դերը որպես տեխնիկական աջակցություն մատուցող կենտրոն,
- բարելավել ԿՏԱԿ-ի կարողությունները՝ Հայաստանի կրթական ցանցի տնօրինման արդյունավետության բարձրացման նպատակով:

Ենթաբաղադրիչ 1.3-ի շրջանակներում իրականացվող **հիմնական գործողություններն են.**

- ԿՏԱԿ-ի գրասենյակային տարածքի վերանորոգում, կարողությունների հզորացում՝ ներառյալ տեխնիկական վերազինումն ու նոր աշխատակազմի աշխատանքային պայմանների ստեղծումը:
- Հայաստանի կրթական համակարգի բոլոր մակարդակներում ՏՀՏ-ի կիրառման նպատակով համակարգչային սարքավորումների և ծրագրերի ձեռքբերում:
- Դպրոցներում սարքավորումների և ծրագրային ապահովման պահպանման նպատակով տեխնիկական աջակցության մեխանիզմի հիմնում:
- ԿՏԱԿ-ի աշխատակազմի վերապատրաստում կառավարման, պլանավորման, մշտադիտարկման և գնահատման ուղղությամբ:
- ԿՏԱԿ-ի համար կրթության բնագավառում ՏՀՏ-ի ռազմավարության մշակում:

- Դպրոցների, ուսումնարանների, համալսարանների և վերապատրաստող հաստատությունների ներկայացուցիչների համար վերապատրաստումների իրականացում ուղղված ուսուցման մեջ ՏՀՏ-ի ներդրմանը:
- Կրթական հաստատությունների ներկայացուցիչների վերապատրաստում ՏՀՏ օգտագործման, ներառյալ՝ Էլեկտրոնային կյուբերի կիրառման ուղղությամբ:

Ակնկալվող արդյունքները

Ենթաբաղադրիչ 1.3-ի շրջանակներում ծրագրի ավարտին (2019թ.) ակնկալվող արդյունքներն են՝

1. Անխափան գործող Դպրոցների ինտերնետային ցանց (Հայաստանի կրթական ցանց):
2. Անխափան գործող կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգեր:
3. Կայուն հիմքերի վրա դրված տեխսպասարկման և պահպանման կառուցվածք դպրոցների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման համար:
4. Արդիական ՏՀՏ-ների կիրառման վրա հիմնված կրթական ռազմավարություն, որն ուղղորդում է այդ ոլորտի հետագա գործունեությունը:

Արդյունքների կատարողականը

Ենթաբաղադրիչ 1.3-ի շրջանակներում 2017թ. ընթացքում ԿՏԱԿ ՊՈԱԿ-ի հետ կնքված պայմանագրի շրջանակներում ավարտին են հասցվել նախկինում մշակված մասնագիտական և հանրակրթական կառավարման տեղեկատվական համակարգերի՝ մեկ միասնական համակարգի մեջ ինտեգրման աշխատանքները: Այժմ գործում է կրթության կառավարման տեղեկատվական մեկ միասնական համակարգ: ԿՏԱԿ-ը, ՀՀ կառավարության հետ համաձայնեցված ժամանակացույցով, իրականացնում է համակարգում անհրաժեշտ տվյալների մուտքագրման աշխատանքները:

Ենթաբաղադրիչի շրջանակներում ակնկալվող արդյունքներից երրորդի՝ դպրոցների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման համար կայուն հիմքերի վրա դրված տեխսպասարկման և ծրագրային ապահովման կառուցվածքի (համակարգի) ձևավորման միջանկյալ թիրախները դեռևս չեն իրագործվել: Այսպես, վարկային

պայմանագրով սահմանված ժամանակացույցով նախատեսված Է երկրորդ տարում նախագծել համակարգը, երրորդ տարում՝ փորձարկել, իսկ չորրորդ տարում՝ այն կիրառել ՀՀ ողջ տարածքում (աղյուսակ 4):

Աղյուսակ 4. Վարկային պայմանագրով սահմանված ենթաբաղադրիչ 1.3-ի թիրախները (նախատեսվող արդյունք #3)

Ցուցիչի անվանումը	Միջանկյալ թիրախները (կուտակային արժեքներ)				Վերջնական թիրախ
	1-ին տարի	2-րդ տարի	3-րդ տարի	4-րդ տարի	
Ղարոցների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման համար կայուն հիմքերի վրա դրված տեխսպասարկման և ծրագրային ապահովման կառուցվածք (համակարգ)	-	Համակարգը նախագծված է	Համակարգը փորձարկված է	Համակարգը լրիվությամբ աշխատունակ է և գործում է ՀՀ ողջ տարածքում	Համակարգը լրիվությամբ աշխատունակ է և գործում է ՀՀ ողջ տարածքում

Ծրագրի իրականացման ներկա փուլում այս միջանկյալ թիրախները իրագործված չեն: 2016թ. մշակվել է համակարգի ծրագրային ապահովման նախագծային տարբերակը, որի լիարժեք ներդրումը հետաձգվում է, քանի որ այդ գործընթացը կապակցված է ԿՏԱԿ վերագինման հետ: Ըստ այդմ, ԿՏԱԿ շենքի նախատեսվող հիմնանորոգումից և անհրաժեշտ սարքավորումային և ծրագրային վերագինումից հետո համակարգը կներդրվի (ԿՏԱԿ շենքի հիմնանորոգումը նախատեսվում է իրականացնել 2018թ.):

2017թ.-ի ընթացքում ՏՀՏ գործիքների կիրառման արդյունավետության բարձրացման նպատակով Կրթության համակարգում տվյալների հավաքագրման և առաջընթացի մշտադիտարկման բարելավում ենթաբաղադրիչի աշխատանքների համատեքստում իրականացվել են նաև ՏՀՏ վերապատրաստումների կարիքների գնահատման, մոդուլների մշակման և վերապատրաստողների վերապատրաստման աշխատանքներ: Մասնավորապես, մշակվել են ՏՀՏ վերապատրաստման 6 մոդուլներ, որոնք նախատեսված են դպրոցների մանկավարժական և վարչական աշխատակազմի՝ ՏՀՏ ուղղությամբ շարունակական վերապատրաստումներ իրականացնելու համար: Մոդուլները մշակվել են այս ոլորտում միջազգային մեծ հեղինակություն վայելող կանադական ընկերության կողմից՝ հաշիվ առնելով տեղի առանձնահատկությունները: Մշակված մոդուլների միջոցով երկու խմբով 5-օրյա աշխատակարգով իրականացվել է Երևանից և մարզերից ընտրված 30 վերապատրաստողների վերապատրաստում, որոնք հաջողությամբ հանձնել են ավարտական թեստը և ստացել համապատասխան հավաստագրերը: Հետագայում մշակված մոդուլների հիման վրա

նախատեսվում է վերապատրաստել Երևանի և մարզերի դպրոցների շուրջ 4000 ուսուցիչների և վարչական աշխատողների:

Նշենք, որ կրթության կառավարման տեղեկատվական ինտեգրացված համակարգերի օգտագործման ուղղությամբ անհրաժեշտ կարողությունների ձեռքբերման նպատակով վերապատրաստում անցած դպրոցների ուսուցիչների և վարչական աշխատողների թվաքանակը ենթաբաղադրիչ 1.3-ի միջանկյալ արդյունքային ցուցիչներից է: Դրա վերջնական թիրախը դպրոցների 4000 ուսուցիչների և վարչական աշխատողների վերապատրաստումն է, իսկ միջանկյալ թիրախները սահմանված են (աղյուսակ 5) ծրագրի գործողության երկրորդից չորրորդ տարիների համար:

Աղյուսակ 5. Վարկային պայմանագրով սահմանված ենթաբաղադրիչ 1.3-ի թիրախները (միջանկյալ արդյունքային ցուցիչ՝ կրթության կառավարման տեղեկատվական ինտեգրացված համակարգերի օգտագործման ուղղությամբ անհրաժեշտ կարողությունների ձեռքբերման նպատակով վերապատրաստում անցած դպրոցների ուսուցիչների և վարչական աշխատողների թվաքանակը)

Ցուցիչի անվանումը	Միջանկյալ թիրախները (կուտակային արժեքներ)				Վերջնական թիրախ
	1-ին տարի	2-րդ տարի	3-րդ տարի	4-րդ տարի	
Վերապատրաստված աշխատողների թվաքանակը	0	1500	2500	3500	4000

2017թ. վերջին եռամսյակի դրությամբ առնվազն 2500 ուսուցիչ և վարչական աշխատող արդեն իսկ պետք է վերապատրաստված լիներ, մինչդեռ, ինչպես վերևում նշվեց, փաստացի հաջողվել է իրականացնել միայն թվով 30 վերապատրաստողների վերապատրաստումը: Այսինքն, ենթաբաղադրիչ 1.3-ի այս արդյունքային ցուցիչի միջանկյալ թիրախային մակարդակներից և ոչ մեկը չի ապահովվել:

Ենթաբաղադրիչ 1.4 Աջակցություն կրթության որակի բարելավմանը՝ կրթակարգի և չափորոշիչների վերանայման միջոցով

Կայուն մարդկային զարգացման հիմնադրույթների կենսագործման արդի ժամանակաշրջանում կրթությունն ունի սկզբունքորեն նոր դեր և նշանակություն: Մարդու զարգացումը այլևս նպատակ է, և ոչ թե միջոց, իսկ այդ նպատակի իրագործումը անհնար է պատկերացնել առանց կրթության և մասնավորապես՝ արդի մարտահրավերներին համահունչ կրթական հայեցակարգերի և մոդելային կառուցակարգերի ներդրման: Այս համատեքստում կրթական համակարգի կատարելագործումը, կրթության բովանդակության վերանայումն ու արդի զարգացումներին համապատասխանեցումը այլընտրանք չունեն:

Կրթության հայեցակարգային դրույթներն ամփոփ արտացոլում են գտնում պետական կրթակարգում և չափորոշիչներում, դրանց համապատասխան մշակվում են արդեն կրթական առանձին մակարդակների, առարկայական չափորոշիչներն ու ծրագրերը: Եվ այս ամբողջ կառուցվածքը, կազմելով կրթության բովանդակության առանցքը, պատասխանատու է դրա մրցունակության, նպատակայնության, ճկունության և արտաքին միջավայրի փոփոխություններին համարժեքորեն արձագանքելու կարողության համար: Այս ամենը, ըստ էության, պայմանավորում է կրթական համակարգի արդյունավետությունը, և պատահական չէ, որ կրթության բովանդակության բարելավումը եղել է ՀՀ կառավարության ռազմավարական գերակայությունների հիմքում, որոնց իրագործմանն նկատելի օժանդակություն է ցուցաբերվել նաև կրթության ոլորտում իրականացված և դեռևս ընթացքի մեջ գտնվող ՀԲ վարկային ծրագրերի շրջանակներում:

Այսպես, 2004թ. ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանվել է Հանրակրթության պետական կրթակարգը¹⁰, ինչպես նաև հաստատվել է Միջնակարգ կրթության պետական չափորոշիչը¹¹: Կրթության բովանդակությունը սահմանող այս փաստաթղթերը մշակվել են □Կրթության որակ և համապատասխանություն□ վարկային ծրագրի շրջանակներում: 2009թ. ընդունվեց Հանրակրթության մասին ՀՀ օրենքը, որում ներառվեցին Կրթակարգի մի շարք բաժիններ և գաղափարներ, իսկ Կրթակարգում մնացին օրենքի ձևաչափով սահմանման ոչ ենթակա բաժինները, որոնք հայեցակարգային դրույթների տեսքով մնացել են Կրթակարգում և ենթակա են վերանայման: Ինչ վերաբերում է Միջնակարգ կրթության չափորոշիչին, ապա դրա հիմքի վրա մշակվեց

¹⁰ ՀՀ կառավարության 2004թ. մայիսի 27-ի N20-Ա որոշում:

¹¹ ՀՀ կառավարության 2004թ. հունիսի 17-ի N900 որոշում:

Հանրակրթության պետական չափորոշիչը, որը ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվելով իրավական ակտի կարգավիճակ ստացավ 2010թ.-ին¹²:

□Հանրակրթության պետական չափորոշիչը□ ներառում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի՝ 1) ուսումնական բնագավառներն ու կրթության բովանդակության բաղադրիչները, 2) շրջանավարտներին ներկայացվող որակական պահանջները՝ ըստ կրթական աստիճանների և ուսումնական բնագավառների, 3) հենքային ուսումնական պլանը և առարկայացանկերի ձևավորման հիմնական սկզբունքները, 4) սովորողների գնահատման ձևերը, սանդղակը, հաշվառման կարգը: Ի տարբերություն նախկին պետական չափորոշիչի, նոր չափորոշիչի պահանջները պարտադիր են ոչ միայն ուսումնական հաստատությունների, այլև կրթական ծրագրերի համար: Միաժամանակ օրենքով սահմանված է, որ հանրակրթական հիմնական ծրագրերը ուսումնական պլանների ու առարկայական ծրագրերի և դրանց համապատասխան ուսուցման կազմակերպման ձևերի, միջոցների ու մեթոդների ամբողջությունն է, որն ապահովում է հանրակրթության պետական չափորոշիչով սահմանված՝ շրջանավարտներին ներկայացվող նվազագույն որակական պահանջները՝ ըստ մակարդակների:

Նոր, միասնական պետական չափորոշիչին համապատասխանեցնելու նպատակով 2011-2012 թվականներին որոշ չափով բեռնաթափվեցին հանրակրթական հիմնական դպրոցի առարկայական չափորոշիչները և ծրագրերը, սակայն ավագ դպրոցի (10-12-րդ դասարաններ) առարկայական չափորոշիչները և ծրագրերը նույնպես վերանայման կարիք ունեն, քանի որ օրենսդրության համաձայն և մանկավարժության տեսակետից խնդիր է դրված ապահովել կրթության բովանդակության շարունակականությունը: Միաժամանակ, միայն ծանրաբեռնվածության նվազեցման միտումով կատարված հիմնական դպրոցի առարկայական չափորոշիչների վերանայումը չի լուծել կրթակարգով պահանջվող կրթության բովանդակության ներառարկայական և միջառարկայական ինտեգրման խնդիրը:

Առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի հիմնարար վերանայման անհրաժեշտության մասին է վկայում նաև այն փաստը, որ ներկայումս գործող, սակայն նոր սերնդի պետական չափորոշիչներին համապատասխանեցման, վերանայման ենթակա առարկայական չափորոշիչները և ծրագրերը մշակվել և ներդրվել են □Կրթության որակ և համապատասխանություն□ առաջին վարկային ծրագրով 2005-2009 թվականներին:

¹² ՀՀ կառավարության 2010թ. ապրիլի 8-ի N 439-Ն որոշումը:

Այսպիսով, կրթության և ի մասնավորի՝ հանրակրթության բովանդակության վերանայումն ու արդիականացումը շարունակում է կրթական համակարգի կատարելագործման գերակայությունն հանդիսանալ: Արդ, Կրթության բարելավում վարկային ծրագրի «Հանրակրթության որակի բարելավում՝ կրթակարգի և չափորոշիչների վերանայման միջոցով» ենթաբաղադրիչը, հանդիսանալով ծրագրի կարևոր բաղկացուցիչ, ուղղված է Նշված մարտահրավերների հաղթահարմանը:

Ծրագրի շրջանակներում կրթակարգի վերանայման ռազմավարական ուղղություններ են դիտվում.

- ✓ կրթակարգը նոր պետական չափորոշիչների հետ համապատասխանեցնելը,
- ✓ ժամանակակից աշակերտակենտրոն ինտերակտիվ ուսուցման մեթոդներն ընդգրկելը,
- ✓ տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաները (S3S) դասավանդման և ուսուցման գործընթացում, որպես ժամանակակից ուսուցման գործիք կիրառելը,
- ✓ կրթակարգի պահանջների և գնահատման համակարգերի միջև կապն ապահովելը,
- ✓ ուսումնական պլանները կազմելու ընթացքում դպրոցներին առնվազն 10-15 տոկոս ընտրության հնարավորություն տալը:

Ենթաբաղադրիչ 1.4-ի **նպատակներն են.**

- ✓ բարելավել կրթության որակը կրթակարգի և չափորոշիչների վերանայման միջոցով,
- ✓ ապահովել սովորողների գիտելիքների և հմտությունների բարելավումը համաձայն արդի պահանջների:

Նշված նպատակների հիման վրա սահմանվել են ենթաբաղադրիչ 1.4-ի հետևյալ **խնդիրները.**

- ✓ աջակցել հանրակրթական դպրոցի տարրական, հիմնական և միջնակարգ հանրակրթական ծրագրերին համապատասխան՝ առարկայական չափորոշիչների ու ծրագրերի վերանայմանը,
- ✓ կարճատև վերապատրաստումների միջոցով ուսուցիչներին իրազեկել նոր առարկայական չափորոշիչներում և ծրագրերում կատարված փոփոխությունների մասին:

Ենթաբաղադրիչ 1.4-ի շրջանակներում իրականացման ենթակա հիմնական գործողություններն են՝

- ✓ իրականացնել կարիքների գնահատման հետազոտություն կրթակարգի վերանայման ուղղությամբ,
- ✓ հանրակրթական առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի վերանայման նպատակով ձևավորել աշխատանքային խումբ, որը կմշակի նոր հայեցակարգ,
- ✓ ստեղծել աշխատանքային խմբեր հանրակրթական ընդհանուր հիմնական ծրագրի առարկայական չափորոշիչների ու ծրագրերի վերանայման նպատակով,
- ✓ իրականացնել ուսուցիչների կարճատև տեղեկատվական բնույթի վերապատրաստումներ:
- ✓ կազմակերպել վերապատրաստման դասընթացներ դասագրքերի հրատարակիչների և նրանց կողմից ներկայացված հեղինակների հավանական կազմի համար:

Ակնկալվող արդյունքները

Ենթաբաղադրիչի իրագործման արդյունքում ակնկալվում է մինչև ծրագրի ավարտը ունենալ հանրակրթության նոր, միասնական պետական չափորոշիչն համապատասխան վերանայված և լրամշակված առարկայական չափորոշիչներ ու ծրագրեր, ինչպես նաև՝ տեղեկացված ուսուցիչներ, որոնք տեղյակ են առարկայական չափորոշիչներում և ծրագրերում կատարված փոփոխությունների մասին:

Արդյունքների կատարողականը

Ենթաբաղադրիչ 1.4-ի միջանկյալ արդյունքային ցուցիչ է սահմանված հանրակրթության նոր, միասնական պետական չափորոշիչն համապատասխան վերանայված և լրամշակված առարկայական չափորոշիչների ու ծրագրերի թիվը: Ցուցիչի համար վերջնական թիրախ է սահմանված 10-ը, իսկ միջանկյալ թիրախներն ըստ տարիների՝ 3; 6 և 8 (աղյուսակ 6):

Աղյուսակ 6. Վարկային պայմանագրով սահմանված ենթաբաղադրիչ 1.4-ի թիրախները (միջանկյալ արդյունքային ցուցիչ՝ հանրակրթության նոր, միասնական պետական չափորոշիչն համապատասխան վերանայված և լրամշակված առարկայական չափորոշիչներ ու ծրագրեր)

Ցուցիչի անվանումը	Միջանկյալ թիրախները (կուտակային արժեքներ)	Վերջնական թիրախ
-------------------	---	-----------------

	1-ին տարի	2-րդ տարի	3-րդ տարի	4-րդ տարի	
Վերանայված և լրամշակված առարկայական չափորոշիչների ու ծրագրերի թիվը	0	3	6	8	10

Ծրագրի իրականացման 3-րդ տարվա համար սահմանված միջանկյալ թիրախը նշանակում է, որ 2017թ. վերջին եռամսյակի դրությամբ պետք է վերանայված և լրամշակված լինեն առնվազն 6 առարկայական չափորոշիչ և ծրագիր: Մինչդեռ փաստացի արդյունքները շատ ավելի համեստ են՝ 2017 թվականի ընթացքում տարվել են նախապատրաստական աշխատանքներ հանրակրթության առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի վերանայման ուղղությամբ, իրականացվել են խորհրդաժողովներ, տարբեր ձևաչափով հանդիպումներ, որոնց ընթացքում քննարկվել են առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի վերանայման տարբեր մոտեցումները, աշխատանքների կազմակերպման եղանակները և ձևերը: Քննարկումների հիման վրա որոշվել է, որ ամբողջական մոտեցման ապահովման նպատակով առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի վերանայումը անհրաժեշտ է իրականացնել իբրև հանրակրթության պետական ծրագրի մաս: Ամփոփվել և վերջնականացվել է առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի վերանայման տեխնիկական առաջադրանքը:

Այսպիսով, ակնհայտ է, որ ենթաբաղադրիչ 1.3-ի դիտարկվող արդյունքային ցուցիչի միջանկյալ թիրախները չեն իրագործվել, իսկ վերջնական թիրախի լիարժեք իրագործման հեռանկարը հստակ չէ:

Բաղադրիչ 2. Աջակցություն Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի գաղափարներին

ՀՀ բարձրագույն կրթության ոլորտի բարեփոխումների կարևորագույն բաղադրիչներից մեկը բարձրագույն կրթության ֆինանսավորման համակարգի կատարելագործումն է: Այս ուղղությամբ ՀՀ ԿԳՆ, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների, հասարակական հատվածի և փորձագիտական հանրային ներկայացուցիչների, այլ պետական և մասնավոր կառույցների կողմից շրջանառության մեջ դրված և քննարկումների տարբեր հարթակներում ներկայացված հիմնական գաղափարները հանգում են բարձրագույն կրթական ծրագրեր իրականացնող հաստատությունների ֆինանսավորման աղբյուրների բազմազանեցման, ուսման վարձավճարներից կախվածության թուլացման, գիտահետազոտական աշխատանքի արդյունքների առևտրայնացման, մատուցվող ծառայությունների արտաքին մրցունակության բարձրացման խնդիրների համար լուծումների առաջադրմանը: Աներկբա իրողություն է ՀՀ բարձրագույն կրթության ֆինանսավորման համակարգի բարելավման քաղաքականության արդյունքներից ողջ կրթական համակարգի արդյունավետության և կենսունակության կախվածությունը:

Բարձրագույն կրթության ֆինանսական կառավարման համակարգի բարեփոխման ուրույն նախաձեռնություն է Հայաստանում Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի (ՆՄՀ) ձևավորումը, որը բարձրագույն կրթության ոլորտում նորարարությունները խթանող քաղաքական մեխանիզմ է: ՆՄՀ իրականացումը մեկնարկել է Կրթության որակ և համապատասխանություն երկրորդ վարկային ծրագրի շրջանակներում և միտված է խթանել բարձրագույն կրթության բարեփոխումները, նպաստել բարձրագույն կրթության համակարգում նորարարությունների և հետազոտական աշխատանքների խրախուսմանը:

ՆՄՀ գործարկման առանցքային գաղափարը բուհերին մրցակցային հիմունքներով դրամաշնորհների տրամադրումն է՝ ուղղված հետևյալ խնդիրների լուծմանը՝

- աջակցել ինչպես պետական այնպես էլ ոչ պետական բուհերին՝ մշակել և իրականացնել կրթական ծրագրերի և մանկավարժական մեթոդների բարելավմանն ուղղված նորարարական ծրագրեր;
- զարգացնել ֆինանսավորման այլ աղբյուրների ներգրավման կարողությունները,
- ստեղծել կապեր տնտեսության հետ,

- զարգացնել միջազգային համագործակցությունը,
- խթանել գիտական հետազոտությունները,
- մշակել բուհի ռազմավարական ծրագիր՝ ուսանողների ընդգրկմամբ,
- մշակել բուհերի գիտահետազոտական ենթակառուցվածքները՝ ապահովելով ժամանակակից սարքավորումների առկայությունը:

Ընդհանրապես, ՆՄՀ-ն աջակցում է բուհերի այն նորարարական ծրագրերին և գործողություններին, որոնք ուղղված են կրթության որակի, համապատասխանության և արդյունավետության բարձրացմանը: Այդ իսկ պատճառով ՆՄՀ-ի շրջանակներում աջակցություն են ստանում այն ծրագրերը, որոնք, օրինակ, նպաստում են գործատուների ներգրավմանը կրթական գործընթացներին (կրթական ծրագրերի մշակմանը մասնակցելու, ուսումնական պրակտիկայի կազմակերպման միջոցով), աշխատաշուկայի պահանջներին ծրագրերի համապատասխանեցմանը, աշխատաշուկայի ուսումնասիրության կենտրոնների զարգացմանը, ինչը ենթադրում է կարիերայի կենտրոնների ձևավորում, և այլն: Դրամաշնորհի տեսքով աջակցություն կարող են ակնկալել նաև այն ծրագրերը, որոնք միտված են բուհ-երի արդյունավետության բարձրացմանը՝ կառուցվածքային բարեփոխումների, բուհերի կառավարման և որակի ներքին ապահովման համակարգերի բարելավման, կառավարման տեղեկատվական համակարգերի ձևավորման և այլ քայլերի իրականացմամբ:

ՆՄՀ-ը խրախուսում է նաև այնպիսի ծրագրերը, որոնք հասարակության առավել լայն շրջանակներին հնարավորություն են տալիս ներգրավվել բարձրագույն կրթության համակարգում, մասնավորապես՝ ներառելով սոցիալ-տնտեսական ցածր կարգավիճակ ունեցող խմբերին, հեռահար և օժանդակ ծրագրերի ներդրմամբ և այլն:

ՆՄՀ գործունեության սկիզբը դրվել է ԿՈՅ երկրորդ վարկային ծրագրի շրջանակներում՝ 10 փորձնական ծրագրերի իրականացմամբ: Կրթության բարելավման ծրագրի երկրորդ բաղադրիչը հիմնվում է այս ծրագրերի իրականացման փորձի վրա և մշակվել է դրա շարունակականության ապահովման նպատակադրումից ելնելով:

Բաղադրիչ 2-ի համար սահմանված է հետևյալ **նպատակը**՝ բարձրացնել բարձրագույն կրթության որակը, համապատասխանությունը և մատչելիությունը, բարելավել և արդիականացնել կրթական և ենթակառուցվածքային կարողությունները:

Բաղադրիչ 2-ի **հիմնական խնդիրներն են.**

- ✓ բուհերի համապատասխանության և արդիականության բարձրացման խթանումը,
- ✓ բուհերի արդյունավետության և հավասարության խթանումը,
- ✓ կապերի սերտացումը տնտեսության գերակա ոլորտներում տնտեսական զարգացման նպատակով,
- ✓ նոր կրթական ծրագրերի հասանելիության բարձրացումը,
- ✓ համագործակցության խթանումը բուհերի, մասնավոր սեկտորի և հետազոտական ինստիտուտների միջև:

Նկատենք, որ 2011թ. ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվել են ՆԱՀ հայեցակարգն ու Ղեկավար ձեռնարկը, որոնցում, ՆԱՀ խնդիրների շարքում, ի հավելումն վերը նշվածի, սահմանված է նաև բուհերի կողմից մատուցվող կրթական ծառայությունների որակի բարձրացումը: Կրթական ծրագրերի կենտրոն ՃԻԳ-ի արդյունքային հաշվետվությունում սույն խնդիրը բաց է թողնված:

Ենթաբաղադրիչ 2-ի շրջանակներում իրականացվող **հիմնական գործողություններն են.**

1. ՆԱՀ իրականացման ընթացակարգերի վերամշակում:
2. Բուհերին դրամաշնորհների տրամադրում (նախատեսված է իրականացնել հայտերի ընդունման երկու փուլ):
3. ՆԱՀ իրականացման գործընթացի մոնիթորինգ՝ ներառյալ ՆԱՀ արդյունավետության վերաբերյալ հարցումները ՆԱՀ դրամաշնորհային ծրագրեր իրականացնողների և պոտենցիալ հայտատուների շրջանում:
4. Համագործակցություն մասնավոր սեկտորի և պոտենցիալ դոնորների հետ՝ ՆԱՀ շարունակականության ապահովման նպատակով լրացուցիչ ֆինանսավորման ներգրավման համար:
5. Բուհերի վարչական և այլ համապատասխան աշխատակազմի ներկայացուցիչների համար վերապատրաստումների անցկացում ծրագրերի մշակման, ղեկավարման, մշտադիտարկման և գնահատման, ինչպես նաև գնումների իրականացման ընթացակարգերի ուղղությամբ:

Ակնկալվող արդյունքները

Վարկային ծրագրի երկրորդ բաղադրիչի շրջանակներում ակնկալվող արդյունքներն են՝

1. Պետական-մասնավոր համագործակցության բարելավում բարձրագույն կրթության ոլորտում կոնսորցիում ծրագրերի թիվը հասցնելով 4-ի:
2. Բուհերի կարողությունների բարելավում ծրագրերի մշակման, մշտադիտարկման, գնահատման, գնումների ուղղությամբ վերապատրաստումների անցկացման միջոցով:
3. ՆԱՀ ծրագրերի շուրջ 10 շահառու բուհեր:

Արդյունքների կատարողականը

Ծրագրի երկրորդ բաղադրիչի գործարկման 2017թ. արդյունքներով Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի (ՆԱՀ) շրջանակներում տասներկու դրամաշնորհառու բուհեր շարունակել են նորարարական զարգացման ծրագրերի իրականացումը: Տասներկու բուհերի թվում են հինգ կոնսորցիում ծրագրեր, այդ թվում՝ չորսը բիզնես-գործընկերների հետ համագործակցությամբ, երկու ոչ պետական բուհերի ծրագրեր, ինչպես նաև մեկ մարզային բուհի ծրագիր: Դրամաշնորհառու բուհերն են՝

1. Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարան,
2. Երևանի պետական բժշկական համալսարան,
3. Երևանի պետական համալսարան,
4. Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան,
5. ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիա,
6. Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան,
7. Գլխձոր համալսարան,
8. Հյուսիսային համալսարան,
9. Շիրակի պետական համալսարան,
10. Երևանի պետական կոնսերվատորիա,
11. Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի Հայկական պետական ինստիտուտ,
12. Խ. Աբովյանի անվան Հայկական պետական մանկավարժական համալսարան:

Իրականացվող ծրագրերի արդյունքում բուհերը հազեցվում են արդիական լաբորատոր սարքավորումներով և տեխնիկայով, ներդնում կրթության ժամանակակից ձևեր և մեթոդներ, հնարավորություն ստանում ուսումնասիրել և փոխառնել միջազգային հաջողված փորձը, բարձրացնել հետագա զարգացման

կարողությունները, ստեղծել պայմաններ այլընտրանքային ֆինանսավորման աղբյուրների գոյացման, ինչպես նաև բուհերում ստեղծվող գիտելիքի առևտրայնացման համար:

Այսպիսով, 2017թ. դրությամբ բաղադրիչի միջանկյալ արդյունքների ցուցիչների վերջնական թիրախները իրագործվել են՝

- ՆԱԶ ծրագրերի շահառու բուհերը 12-ն են (վերջնական թիրախը՝ 10),
- կոնսորցիում ծրագրերի թիվը՝ 5 (վերջնական թիրախը՝ 4):

Բաղադրիչ 3. Ծրագրի կառավարում, մոնիթորինգ և գնահատում

Կրթության բարելավման վարկային ծրագրի ընդհանուր կառավարումը, համակարգումը, իրականացումն ու մոնիթորինգը վերապահված են Կրթական ծրագրերի կենտրոն ԾԻԳ-ին: ԿԾԿ ԾԻԳ-ը ստեղծվել է 1996թ., ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից՝ ՀԲ-ի կողմից ֆինանսավորված Կրթության ֆինանսավորում և կառավարման բարեփոխումներ, Կրթության որակ և համապատասխանություն 1- ին և 2-րդ վարկային ծրագրերը իրականացնելու համար: Կրթության բարելավման ծրագրի շրջանակներում ԿԾԿ պարտականությունների տիրույթը ներառում է նաև ֆինանսական միջոցների կառավարումը, վճարումների, հաշվապահական հաշվառման իրականացումը, հաշվետվողականությունը, ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, ԿԲԾ շրջանակներում իրականացվող դրամաշնորհային ծրագրերի մոնիթորինգը:

ՀՀ կառավարության ԾԻԳ-երի գործունեության վերաբերյալ որոշման համաձայն, ՀՀ վարչապետը ԿԾԿ նշանակում է ԿԾԿ տնօրեն՝ հիմնվելով ընտրության արդյունքների վրա: ԿԾԿ տնօրենը պատասխանատու է աշխատակազմի անդամներին աշխատանքի ընդունման համար: ԿԾԿ աշխատակազմում ընդգրկվող նոր աշխատողները ընտրվում են մրցութային հիմունքներով, իսկ նախորդ ծրագրերի ընթացքում աշխատանքի ընդունված անհատ խորհրդատուների հետ պայմանագրային հարաբերությունները շարունակվում են՝ մեկ աղբյուրից անհատ խորհրդատուների ծառայությունների ձեռք բերմամբ, հիմք ընդունելով ծառայությունների շարունակելիությունը: ԿԲԾ իրականացումն ապահովելու համար ԿԾԿ ԾԻԳ աշխատակազմի համար նախատեսվել է մոտ 30 հաստիք:

Ծրագրի իրականացման արդյունավետ մոնիթորինգն և գնահատմը պահանջում է ԿԾԿ կողմից այդ աշխատանքների կազմակերպում ըստ

մոնիթորինգի և գնահատման շրջանակի (ՄԳԾ), որը բաղկացած է երեք մասերից. հիմնական նպատակները, ծրագրերը, մոնիթորինգի և գնահատման առկա կարողությունները, ռեսուրսային պահանջները և իրականացվելիք գործողությունները նկարագրող բաղադրիչից, արդյունքների շրջանակից և մոնիթորինգի ու գնահատման նախագծման արդյունավետներից:

ՄԳԾ նկարագրական բաղադրիչի համաձայն, ծրագրի բոլոր բաղադրիչներն ու ենթաբաղադրիչները պետք է պատշաճ կերպով ենթարկվեն մոնիթորինգի և գնահատման, ինչը կապահովի ծրագրի ամբողջական մոնիթորինգն ու գնահատումը: Յուրաքանչյուր բաղադրիչի և ենթաբաղադրիչի շրջանակներում իրականացվող գործողությունները պետք է ընդգրկվեն մոնիթորինգի և գնահատման գործընթացում: Մոնիթորինգը և գնահատումը պետք է մեկնարկի ծրագրի իրականացման սկզբում և շարունակվի ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում, ծառայելով որպես ծրագրի իրականացման ընթացքի և արդյունքների արձանագրության գործիք:

Մոնիթորինգի և գնահատման համար կիրառվում են ԿԾԿ կողմից կազմակերպվող ստուգայցերը, շահակիցների հետ պարբերական հանդիպումները և քննարկումները, ըստ յուրաքանչյուր ենթաբաղադրիչի սահմանված արդյունքների իրագործման գնահատման ուսումնասիրություններ և հետազոտություններ, անհրաժեշտ տվյալների և տեղեկությունների վերլուծություն և այլն:

Մոնիթորինգի և գնահատման գործողությունների համար պահանջվող մարդկային ռեսուրսները ԿԾԿ-ի աշխատակազմն է, նաև՝ արտաքին գնահատում անցկացնելու համար ներգրավվող խորհրդատուները: Մոնիթորինգի և գնահատման գործողությունների իրականացումը պահանջում է սերտ համագործակցություն ծրագրի բոլոր շահակիցների և գործընկերների հետ: Մոնիթորինգի և գնահատման գործողությունների համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցները հաշվարկվում և ներկայացվում են ծրագրի գնումների պլանում:

Ամփոփում

«Կրթության բարելավում» վարկային ծրագրի միջանկյալ նպատակների զգալի մասը չի իրականացվել: Սահմանված գործողությունների պլանին և միջանկյալ թիրախների համապատասխան կատարվում են միայն ենթաբաղադրիչ 1.1 և բաղադրիչ 2-ով նախատեսված աշխատանքները:

Ղպրոցին երեխաների պատրաստվածության բարձրացման և կրթության հավասար մեկնարկային հնարավորությունների ապահովման ենթաբաղադրիչի միջանկյալ արդյունքային ցուցանիշները գերակատարվել են: Մինչև ծրագրի գործողության վերջնաժամկետը կկատարվեն նաև վերջնական թիրախի իրագործման համար անհրաժեշտ միկրոծրագրերը: Ընդ որում, նախատեսվում է ծրագրի արդյունքներով կյանքի կոչել ոչ թե վերջնական թիրախով սահմանված 120, այլ 130 միկրոծրագիր, որոնցում հաճախող երեխաների թիվը կլինի 3500, ինչը 1100-ով ավելին է, քան վերջնական թիրախով սահմանված մակարդակը:

Ենթաբաղադրիչի գործողության արդյունքների գնահատման նպատակով կատարված հետազոտություններից բխում է, որ միկրոծրագրերում ընդգրկված երեխաների՝ ղպրոցին պատրաստվածության մակարդակն աճում է ավելի արագ, քան ստուգիչ խմբում ընդգրկված երեխաներինը:

Ենթաբաղադրիչ 1.2-ի համար սահմանված միջանկյալ թիրախները իրագործված չեն: Չեն հիմնանորոգվել պլանավորված թվով ավագ դպրոցներ: Նորագույն նյութատեխնիկական բազայով և կրթական ռեսուրսներով համալրված ավագ դպրոցների ցանցի ստեղծման գործողությունները ևս զգալիորեն հետ են մնում պլանավորվածից: Ծրագրի կատարման այս փուլում ավելի քան 40 ավագ դպրոց պետք է ունենար կահավորված բնագիտական լաբորատորիաներ, սակայն փաստացի կատարվել են միայն գնման մրցութային փաթեթի կազմման աշխատանքները:

Ավագ դպրոցների զարգացման աջակցության ենթաբաղադրիչի իրականացման կարևոր միջանկյալ արդյունքներից է ավագ դպրոցներում աշակերտների ներգրավվածության աճը: Այս թիրախի իրագործման մոնիթորինգի նպատակով տարեկան պարբերականությամբ պետք է իրականացվեին հետազոտություններ, որոնք, սակայն, չեն կատարվել:

Արդյունքում, ծրագրի ենթաբաղադրիչ 1.2-ը կարելի է համարել գլխավորապես չկատարված, իսկ վերջնական թիրախների իրականացման հավանականությունը մեր գնահատմամբ գրեթե զրոյական է:

Ենթաբաղադրիչ 1.3-ով նախատեսված միջանկյալ արդյունքները չեն կատարվել: Ծրագրի իրականացման ներկա փուլում արդեն իսկ պետք է փորձարկված լինեի դպրոցների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման համար կայուն հիմքերի վրա դրված տեխասարկման և ծրագրային ապահովման համակարգը, ինչը սակայն չի կատարվել: Նախատեսված էր նաև կրթության կառավարման տեղեկատվական ինտեգրացված համակարգերի օգտագործման ուղղությամբ անհրաժեշտ կարողությունների ձեռքբերման նպատակով վերապատրաստել դպրոցների ուսուցիչների և վարչական աշխատողների: Ծրագրի կատարման ներկա փուլում պետք է վերապատրաստում անցնեին դպրոցների առնվազն 1500 աշխատողներ: Սակայն դեռևս փաստացի կատարվել է միայն 30 վերապատրաստողների վերապատրաստումը:

Առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի վերանայման ու լրամշակման մասով ևս միջանկյալ արդյունքները չեն իրագործվել: Նախատեսված էր այս փուլում վերանայել ու լրամշակել առնվազն 6 առարկայական չափորոշիչ, սակայն դեռևս հաջողվել է միայն մշակել ու վերջնական տեսքի բերել համապատասխան տեխնիկական առաջադրանքը:

Նորամուծությունների մրցակցային հիմնադրամի զարգացման աջակցության բաղադրիչի շրջանակներում սահմանված միջանկյալ արդյունքները գերակատարվել են: ՆՄՅ ծրագրերի շահառու են 12 բուհեր (վերջնական թիրախը՝ 10), որոնցից 5-ը՝ կոնսորցիումային ծրագրերն են (վերջնական թիրախը՝ 4):

Ընդհանուր առմամբ, ծրագրի իրականացման ներկա փուլում հիմնականում կատարվել են նախադպրոցական և բուհական մակարդակներում նախատեսված գործողությունները, ապահովվել են միջանկյալ արդյունքները, մեծ է վերջնական թիրախների իրականացման հավանականությունը: Մյուս կողմից, դրանց շրջանակներում ստացվելիք արդյունքների շարունակականության ապահովման, շահառու կազմակերպություններում մարտահրավերների հաղթահարման ուղղությամբ ձեռք բերված փորձը կրթական համապատասխան մակարդակի մյուս հաստատությունների վրա տարածման, կրթության ոլորտի զարգացման խնդիրների լուծմանը նպաստող կայուն վերջնարդյունքների ստացման մասով առկա են որոշակի ռիսկեր:

Հանրակրթության ոլորտում նախատեսված գործողությունները կատարվել են խիստ թերի, միջանկյալ արդյունքները չեն ապահովվել, կատարվել է վերջնական թիրախների հարկադրված վերանայում: Հանրակրթության երրորդ մակարդակը շարունակում է մնալ խնդրահարույց, դրա ինստիտուցիոնալ կարողությունների

զարգացմանը հիմնախնդիրները, որոնց մի մասի լուծման համար թիրախներ էին սահմանվել ԿԲԾ շրջանակներում, շարունակում են մնալ օրակարգային և Զայաստանի կրթական համակարգի ինստիտուցիոնալ ամբողջականության և բարեփոխումների արդյունավետության լուրջ սպառնալիք են հանդիսանում:

ԿԲԾ շրջանակներում ստացված արդյունքների համակողմանի գնահատումը պահանջում է ավելի խորը և ընդգրկուն հետազոտության իրականացում՝ վարկային ծրագրերի արդյունավետության վերլուծության արդի մեթոդների կիրառմամբ և Զայաստանի սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացման գերակայություններից բխող վերջնարդյունքների ստացման նախադրյալների ստեղծման վրա ծրագրով նախատեսված գործողությունների ազդեցության գնահատմամբ:

Հավելված. Ծրագրի իրագործման արդյունքային և միջանկյալ ցուցիչների թիրախային մակարդակներն ու դրանց փաստացի իրականացման աստիճանը

Ցուցիչը (ըստ ծրագրի բաղադրիչների)	Միջանկյալ թիրախը	Փաստացի արդյունքը	Թիրախի իրագործման աստիճանը	Վերջնական թիրախը	Վերջնական թիրախի իրականացման հավանականությունը
Ենթաբաղադրիչ 1.1 Դպրոցին երեխաների պատրաստվածության բարձրացում և կրթության հավասար մեկնարկային հնարավորությունների ապահովում					
Միկրոծրագրերի թիվը	60	80	Գերակատարված է	120	Իրականացված է
Հաճախող երեխաների թիվը	1200	2430	Գերակատարված է	2400	Իրականացված է
Մասնակից խմբում 4.29 միջին գնահատականը	Մասնակից խմբում 4.29 միջին գնահատականը պետք է ավելի բարձր լինի, քան ստուգիչ խմբում, ընդ որում՝ այդ տարբերությունը պետք է լինի վիճակագրորեն նշանակալի	Մասնակից խմբում 4.29 միջին գնահատականը նշանակալիորեն բարձր է, քան ստուգիչ խմբում:	Ամբողջությամբ կատարված է	Մասնակից խմբում 4.29 միջին գնահատականը պետք է ավելի բարձր լինի, քան ստուգիչ խմբում, ընդ որում՝ այդ տարբերությունը պետք է լինի վիճակագրորեն նշանակալի	Բարձր
Ենթաբաղադրիչ 1.2. Աջակցություն միջնակարգ դպրոցի երրորդ աստիճանի զարգացմանը					
Վերանորոգված ավագ դպրոցներ, համաձայն ՀՀ շինարարական և անվտանգության չափանիշների	8	5 ավագ դպրոցներ նախատեսվում է շահագործման հանձնել առաջիկա ամիսներին	Կատարված է մասամբ	17	Վերջնական թիրախը ծրագրով նախապես սահմանված ժամկետներում չի իրագործվելու
Նորագույն նյութատեխնիկական բազայով և կրթական ռեսուրսներով համալրված ավագ դպրոցների ցանցի ստեղծում	40	0	Չի կատարվել	107	Խիստ ցածր
Ավագ դպրոցում սովորողների ընդգրկվածության ան	Տարեկան պարբերականությամբ կատարել	Ոչ մի հետազոտություն չի կատարվել	Թիրախը չի իրագործվել	Տարեկան պարբերականությամբ կատարված	Խիստ ցածր

Ցուցիչը (ըստ ծրագրի բաղադրիչների)	Միջանկյալ թիրախը	Փաստացի արդյունքը	Թիրախի իրագործման աստիճանը	Վերջնական թիրախը	Վերջնական թիրախի իրականացման հավանականությունը
	<p>հետազոտություններ՝ պարզելու համար, թե արդյո՞ք ծրագրի շրջանակներում աջակցություն ստացող ավագ դպրոցներում աշակերտների հաճախելիության մակարդակը նշանակալիորեն տարբերվում է մյուս ավագ դպրոցներում հաճախելիությունից:</p>			<p>հետազոտություններով ցույց տալ, որ ծրագրի շրջանակներում աջակցություն ստացող ավագ դպրոցներում աշակերտների հաճախելիության մակարդակը նշանակալիորեն բարձր է մյուս ավագ դպրոցներում հաճախելիությունից:</p>	
Ենթաբաղադրիչ 1.3. Կրթության համակարգում տվյալների հավաքագրման և առաջընթացի մշտադիտարկման բարելավում					
<p>Դպրոցների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման համար կայուն հիմքերի վրա դրված տեխնասարկման և ծրագրային ապահովման կառուցվածքի (համակարգի) գործարկում</p>	<p>Համակարգը նախագծված և փորձարկված է</p>	<p>Մշակվել ծրագրային ապահովման փորձնական տարբերակը, ներդրումը հետաձգվում է</p>	<p>Թիրախը չի իրագործվել</p>	<p>Համակարգը լրիվությամբ աշխատունակ է և գործում է ՀՀ ողջ տարածքում</p>	<p>Խիստ ցածր</p>
<p>Վերապատրաստված աշխատողների թվաքանակը</p>	<p>2500</p>	<p>Մշակված են վերապատրաստման մոդուլները, ընտրվել են 30 վերապատրաստողներ</p>	<p>Թիրախը չի իրագործվել</p>	<p>4000</p>	<p>Խիստ ցածր</p>
Ենթաբաղադրիչ 1.4. Աջակցություն կրթության որակի բարելավմանը՝ կրթակարգի և չափորոշիչների վերանայման միջոցով					
<p>Վերանայված և լրամշակված առարկայական չափորոշիչների ու ծրագրեր</p>	<p>6</p>	<p>Վերջնական տեսքի է բերվել առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի վերանայման տեխնիկական առաջադրանքը</p>	<p>Թիրախը չի իրագործվել</p>	<p>10</p>	<p>Ցածր</p>
Բաղադրիչ 2. Աջակցություն Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի գարգացմանը					

Ցուցիչը (ըստ ծրագրի բաղադրիչների)	Միջանկյալ թիրախը	Փաստացի արդյունքը	Թիրախի իրագործման աստիճանը	Վերջնական թիրախը	Վերջնական թիրախի իրականացման հավանականությունը
ՆԱՀ ծրագրերի շուրջ 10 շահառու բուհեր	10	12	Միջանկյալ թիրախը իրագործվել է	10	Վերջնական թիրախը գերակատարված է
Պետական-մասնավոր համագործակցության բարելավում բարձրագույն կրթության ոլորտում կոնսորցիում ծրագրերի թիվը հասցնելով 4-ի	4	5	Միջանկյալ թիրախը իրագործվել է	4	Վերջնական թիրախն արդեն իսկ գերակատարված է